

VĂN MẪU LỚP 9

HÌNH ẢNH BẾP LỬA TRONG BÀI THƠ BẾP LỬA CỦA BẰNG VIỆT

Hình ảnh bếp lửa trong bài thơ “Bếp lửa” của Bằng Việt mà Học247 giới thiệu dưới đây sẽ giúp các em thấy được những ý nghĩa sâu sắc của hình ảnh bếp lửa thiêng liêng, gần gũi và gắn bó với tuổi thơ của bao thế hệ trẻ Việt Nam những năm đất nước còn gian khó. Đồng thời, dàn bài chi tiết và bài văn mẫu này sẽ giúp các em định hướng được cách phân tích một phẩm văn học. Mời các em cùng tham khảo!

A. SƠ ĐỒ TÓM TẮT GỢI Ý

B. DÀN BÀI CHI TIẾT

1. Mở bài

- Giới thiệu Hình ảnh bếp lửa trong bài thơ Bếp lửa của Bằng Việt
- Ví dụ:
- + Trong mỗi gia đình sẽ có những thành viên khác nhau, có những điểm nổi bật khác nhau.
- + Một tình cảm rất thiêng liêng được thể hiện qua bài thơ Bếp lửa của nhà thơ Bằng Việt đó là tình bà cháu. Bên cạnh tình bà cháu thiêng liêng thì bài thơ còn thể hiện hình ảnh bếp lửa rất nổi bật.

2. Thân bài

a. Hình ảnh bếp lửa khơi nguồn cảm xúc:

- Bếp lửa là một hình ảnh rất quen thuộc ở làng quê Việt Nam
- Bếp lửa rất gần gũi, thân thiện

- Hình ảnh ngọn lửa ảo mộng được nhen nhóm vào lúc sương sớm rất mộng mị và ảo mộng
- Hình ảnh bếp lửa rất gần gũi, thân thuộc và gắn bó với tuổi thơ

b. Suy ngẫm về hình ảnh bếp lửa:

- Ấp iu, nồng đượm
- Niềm yêu thương
- Bếp lửa không thể dập tắt được trong lòng người cháu
- Bếp lửa là nơi ấp ủ tình bà cháu thiêng liêng

3. Kết bài

- Nêu cảm nghĩ của em về hình ảnh bếp lửa
- + Hình ảnh bếp lửa trong bài thơ Bếp lửa của Bằng Việt là một hình ảnh rất thiêng liêng, nhờ hình ảnh ấy mà tình bà cháu không phai mờ.
- Gợi mở vấn đề

C. BÀI VĂN MẪU

Đề bài: Hình ảnh bếp lửa trong bài thơ “Bếp lửa” của Bằng Việt

Gợi ý làm bài:

Trong cuộc đời mỗi người, kỉ niệm tuổi thơ bao giờ cũng đẹp để thân thuộc và chứa chan tình nghĩa. Bởi những kỉ niệm ấy thường gắn bó với những con người ruột thịt. Với Bằng Việt kỉ niệm về bà và tình bà cháu chắc là sâu nặng lắm thân thiết lắm nên mới khơi nguồn dòng cảm xúc nồng ấm để sáng tạo một tác phẩm đặc sắc: bài thơ Bếp lửa. Có thể đấy là những kỉ niệm riêng của nhà thơ, song đọc bài thơ chúng ta vẫn được sưởi chung với nhà thơ hơi lửa của tình người thật gần gũi ân nghĩa, thật cao đẹp và thiêng liêng. Theo diễn biến tâm tư của nhân vật người cháu, chúng ta cảm nhận thấm thía từng cung bậc tâm trạng.

Ngỡ như ta đang nhóm bếp lửa vậy - lửa của kỉ niệm tuổi thơ, lửa cuộc sống lúc đã trưởng thành, bếp lửa của bà xưa là lửa của trăm nhà ngày nay.

Tám câu thơ đầu là kỉ niệm mới nhen lúc đứa cháu bốn tuổi:

Một bếp lửa chờn vờn sương sớm

Một bếp lửa ấp iu nồng đượm

Cháu thương bà biết mấy nắng mưa...

Động lại trong mấy dòng thơ là chữ thương và hình ảnh bà lặng lẽ, âm thầm trong khung cảnh biết mấy nắng mưa. Vậy là kỉ niệm đã sống dậy từ tình cảm cháu nhớ thương bà và cuộc sống của hai bà cháu đầy khó khăn gian khổ:

Năm ấy là năm đói mòn đói mỏi

Bố đi đánh xe, khô rạc ngựa gầy

Gia cảnh như thế nên tuổi thơ của cháu và tuổi già của bà sao tránh được những cơ cực xót

đau. Bao nhiêu kỉ niệm xa xưa được nhớ lại.

Trong đó có một ấn tượng nhất, nổi lên lay động tâm hồn. Đó là ấn tượng về khói bếp khói từ một bếp lửa của nhà nghèo.

Lên bốn tuổi cháu đã quen mùi khói

Chỉ nhớ khói hun nhèm mắt cháu

Nghĩ lại bây giờ sống mũi còn cay...

Mùi khói, rồi lại khói hun... nhà thơ đã chọn một chi tiết thật sát hợp, vừa miêu tả chân thật cuộc sống tuổi thơ vừa thể hiện những tình cảm da diết bằng khuâng xót xa thương mến. “Nghĩ lại bây giờ sống mũi còn cay” nhấn lại dòng kỉ niệm xoáy sâu trong tiềm thức, lay mạnh cả tâm hồn và thể xác con người, dường như cả người đọc cũng cảm thấy cay cay nơi sống mũi. Thơ Bằng Việt có sức truyền cảm mạnh mẽ nhờ ở những chi tiết ngôn từ chân thực và giản dị như thế. Cái bếp lửa kỉ niệm của nhà thơ vừa mới khơi lên, thoang thoảng mùi khói, mờ mờ sắc xanh... Mà đã đẩy ập những hình ảnh hiện thực, thấm đẫm biết bao nghĩa tình sâu nặng.

Đoạn thơ tiếp theo:

Tám năm ròng cháu cùng bà nhóm lửa

.....

Một ngọn lửa chứa niềm tin dai dẳng.

Từ trong sương khói mịt mờ của tuổi nhỏ thối hồng lên kỉ niệm tuổi thiếu niên khi quê hương đất nước có chiến tranh. Ngôn ngữ hình ảnh thơ rõ dần. Giọng thơ thủ thỉ như giọng kể trong chuyện cổ tích, có thời gian không gian. Có sự việc nhân vật cụ thể tám năm ròng cháu cùng bà nhóm lửa, con số không lớn nhưng ngày tháng cứ kéo dài ròng rã, nặng nề. Bởi vì những ngày ở Huế ấy cuộc sống gia đình thật hoang vắng, quạnh hiu. Bố mẹ bận công tác xa không về. Chỉ có hai bà cháu cặm cụi bên nhau nhóm lửa mỗi sáng mỗi chiều trong tiếng tu hú kêu. Nếu trong kỉ niệm hồi bốn tuổi - ở phần trên - ấn tượng đậm nhất của cháu là mùi khói thì đến đây ấn tượng là tiếng tu hú kêu. Trong mười câu thơ mà có tới năm lần âm vang tiếng tu hú. Lúc mơ hồ vắng vắng từ những cánh đồng xa, lúc gần gũi sao mà tha thiết thế, tiếng tu hú như than thở sẻ chia. Có lúc nó giống giả, dồn dập kêu kêu hoài. Trong cảnh sống đơn côi chỉ có hai bà cháu giữa đói nghèo và chiến tranh. Tiếng tu hú phải chăng là tiếng đồng vọng của đất trời, để an ủi kiếp người đau khổ? Đưa tiếng tu hú - một âm thanh rất đồng nội ấy - đã cho thấy thi sĩ Bằng Việt quả là một hồn thơ gắn bó sâu nặng với quê hương. Trong các cung bậc khác nhau của tiếng tu hú, nỗi nhớ của người cháu mỗi lúc một tha thiết mạnh mẽ và hình ảnh người bà hiện lên mỗi lúc một đậm nét. Bên bếp lửa hồng bà kể chuyện, chuyện đời thực ngày nay chuyện cổ tích đời xưa... rồi bà bảo cháu nghe, bà dạy cháu làm, bà chăm cháu học... Từng việc, từng việc, nhỏ nhẹ, âm thầm hai bà cháu từng ngày từng tháng và tám năm ròng cùng nhau nhóm bếp lửa để sưởi ấm để soi sáng trí tuệ và tâm hồn. Hình ảnh bếp lửa và việc nhóm lửa cùng hình ảnh bà tần tảo âm thầm bên trong tiếng tu hú cứ trở đi, trở lại vấn vít, xoắn quện vào nhau, dệt lên bức tranh xao xuyến.

Đứa cháu lớn dần. Cuộc sống khó khăn hơn. Song nghị lực người bà vẫn bền vững, tấm lòng người bà vẫn mênh mông. Kỷ niệm mà người cháu nhớ bà cứ trang trải như ánh sáng bếp lửa. Ý thơ mở tiếp những sự việc cụ thể:

Năm giặc đốt làng cháy tàn cháy rụi

Hàng xóm bốn bên trở về lầm lụi

Đờ dằn bà dựng lại túp lều tranh vẫn vững lòng bà dặn cháu đinh ninh:

Bố ở chiến khu, bố còn việc bố,

Mày viết thư chớ kể này, kể nọ

Cứ bảo nhà vẫn được bình yên!

Lời thơ chân thực như chính cuộc sống đang hiện lên. Xin cứ để nguyên khôi chẳng cần phân tích lí lẽ nhiều lời, chúng ta vẫn thấm thía vẻ đẹp tinh thần của cả một thế hệ Việt Nam trong cuộc kháng chiến chống ngoại xâm vừa qua. Đó là tình đoàn kết xóm làng, là ý chí nghị lực của những người mẹ, người bà ở hậu phương hướng ra tiền tuyến và đẹp hơn hết, rộng hơn, cao cả hơn là vẻ lung linh bất diệt của tình bà cháu hoà trong tình yêu quê hương, tổ quốc. Do đó không phải ngẫu nhiên, từ hình ảnh bếp lửa, đến đây lời thơ bừng sáng thành ngọn lửa:

Một ngọn lửa, lòng bà luôn ủ sẵn

Một ngọn lửa chứa niềm tin dai dẳng

Bếp lửa ở những câu thơ trên, chủ yếu thể hiện cuộc sống âm thầm lặng lẽ trong căn nhà nhỏ hẹp của hai bà cháu. Từ ngọn lửa ở dòng thơ này đã mang ý nghĩa khái quát rộng lớn hơn. Đó là sức sống là tình thương, là niềm tin của bà trong cuộc sống của hai bà cháu, cuộc sống của cả gia đình rộng ra là đối với toàn dân tộc, với công cuộc chiến đấu lúc bấy giờ. Hình ảnh ngọn lửa toả sáng trong câu thơ, lung linh chân dung người bà và làm ấm lòng cả trái tim bạn đọc chúng ta. Ngọn lửa biểu tượng của sự sống muôn đời bất diệt, không chỉ là kỷ niệm của riêng bà trong tình bà cháu trong bài thơ này mà còn là biểu tượng cho toàn dân tộc trong giai đoạn chống Mĩ xâm lược thấp sáng cho đến tận hôm nay.

Ở đoạn cuối, kỷ niệm tuổi thơ lắng dần, chuyển từ cảm xúc nhớ thương của đứa cháu nhỏ đối với bà sang những suy nghĩ sâu sắc về cuộc đời, về ân sâu nghĩa nặng của người thanh niên trưởng thành ngày nay đối với thế hệ ông bà, cha mẹ ngày trước:

Lặn dạn đời bà biết mấy nắng mưa

Mấy chục năm rồi đến tận bây giờ

Bà vẫn giữ thói quen dậy sớm

Nhóm bếp lửa ấp iu nồng đượm

Nhóm niềm yêu thương, khoai sắn ngọt bùi

Nhóm nồi xôi gạo mới sẽ chung vui

Nhóm dậy cả những tâm tình tuổi nhỏ

Ôi kì lạ và thiêng liêng - bếp lửa...

Hình ảnh người bà ôm trùm cả đoạn thơ. Điệp từ nhóm được nhắc lại bốn lần mang bốn ý nghĩa khác nhau, bồi đắp cao dần toả sáng dần nét kì lạ của bếp lửa và vẻ đẹp thiêng liêng của người bà từ vóc dáng đến việc làm nhất là nghĩa tình sâu nặng của bà. Nhóm bếp lửa ấy là cái bếp có ánh lửa sáng và hơi ấm. Nhóm niềm yêu thương là bà truyền cho cháu tình ruột thịt nồng ấm. Nhóm nồi xôi gạo mới thổi chung vui bà mở rộng tấm lòng đoàn kết, gắn bó với làng xóm quê hương. Và cuối cùng người bà kì diệu ấy nhóm dậy khơi dậy giáo dục thức tỉnh tâm hồn và sức sống tuổi thanh xuân thơ ấu để đưa cháu khôn lớn nên người. Để đưa cháu được đi xa, được thấy ngọn lửa khói trăm tàu, để có lửa trăm nhà niềm vui trăm ngã, ngôn ngữ văn chương dạt dào như sóng rồi lan toả như lửa ấm, hay ở đây là cảm xúc dâng trào, đang toả ấm nhân vật người cháu, của nhà thơ? Mỗi câu mỗi chữ cứ hồng lên, nồng ấm biết bao tình cảm nhớ thương ân nghĩa. Đó là đạo lí cội nguồn dân tộc Việt Nam chúng ta trong quan hệ gia đình, con cái đối với cha mẹ, cháu đối với ông bà, tổ tiên. Vẻ đẹp của đạo lí: Ăn quả nhớ kẻ trồng cây, ra sông nhớ suối có ngày nhớ đêm...

Tóm lại qua hồi tưởng và suy ngẫm của người cháu đã trưởng thành, bài thơ Bếp lửa gợi lại những kỉ niệm đầy xúc động về tình bà cháu, đồng thời thể hiện tấm lòng kính yêu trân trọng và biết ơn của cháu đối với bà và cũng là đối với quê hương gia đình đất nước.

Bài thơ kết hợp nhuần nhuyễn giữa biểu cảm với kể chuyện, miêu tả và bình luận. Thành công của bài thơ còn là sự sáng tạo hình ảnh bếp lửa gắn liền với hình ảnh người bà để làm điểm tựa khơi gợi mọi kỉ niệm cảm xúc và suy nghĩ về tình bà cháu.

Ôi kì lạ và thiêng liêng - bếp lửa!

Hình ảnh âm điệu thơ đặc sắc, sáng mãi ngân mãi trong lòng chúng ta.

Website **HOC247** cung cấp một môi trường **học trực tuyến** sinh động, nhiều **tiện ích thông minh**, nội dung bài giảng được biên soạn công phu và giảng dạy bởi những **giáo viên nhiều năm kinh nghiệm, giỏi về kiến thức chuyên môn lẫn kỹ năng sư phạm** đến từ các trường Đại học và các trường chuyên danh tiếng.

I. Luyện Thi Online

Học mọi lúc, mọi nơi, mọi thiết bị – Tiết kiệm 90%

- **Luyện thi ĐH, THPT QG:** Đội ngũ **GV Giỏi, Kinh nghiệm** từ các Trường ĐH và THPT danh tiếng xây dựng các khóa **luyện thi THPTQG** các môn: Toán, Ngữ Văn, Tiếng Anh, Vật Lý, Hóa Học và Sinh Học.
- **Luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán:** Ôn thi **HSG lớp 9** và **luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán** các trường *PTNK, Chuyên HCM (LHP-TĐN-NTH-GĐ), Chuyên Phan Bội Châu Nghệ An* và các trường Chuyên khác cùng *TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Trịnh Thanh Đèo và Thầy Nguyễn Đức Tấn*.

II. Khoá Học Nâng Cao và HSG

Học Toán Online cùng Chuyên Gia

- **Toán Nâng Cao THCS:** Cung cấp chương trình Toán Nâng Cao, Toán Chuyên dành cho các em HS THCS lớp 6, 7, 8, 9 yêu thích môn Toán phát triển tư duy, nâng cao thành tích học tập ở trường và đạt điểm tốt ở các kỳ thi HSG.
- **Bồi dưỡng HSG Toán:** Bồi dưỡng 5 phân môn **Đại Số, Số Học, Giải Tích, Hình Học và Tổ Hợp** dành cho học sinh các khối lớp 10, 11, 12. Đội ngũ Giảng Viên giàu kinh nghiệm: *TS. Lê Bá Khánh Trình, TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Lưu Bá Thắng, Thầy Lê Phúc Lữ, Thầy Võ Quốc Bá Cẩn* cùng đội HLV đạt thành tích cao HSG Quốc Gia.

III. Kênh học tập miễn phí

*HOC247 NET cộng đồng học tập miễn phí
HOC247 TV kênh Video bài giảng miễn phí*

- **HOC247 NET:** Website học miễn phí các bài học theo **chương trình SGK** từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn học với nội dung bài giảng chi tiết, sửa bài tập SGK, luyện tập trắc nghiệm miễn phí, kho tư liệu tham khảo phong phú và cộng đồng hỏi đáp sôi động nhất.
- **HOC247 TV:** Kênh **Youtube** cung cấp các Video bài giảng, chuyên đề, ôn tập, sửa bài tập, sửa đề thi miễn phí từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn Toán- Lý - Hoá, Sinh- Sử - Địa, Ngữ Văn, Tin Học và Tiếng Anh.